

Bộ Y tế:

CÁCH PHÂN BIỆT TRẺ HO GÀ VỚI TRẺ HO BÌNH THƯỜNG

Gần đây, tại Hà Nội xuất hiện nhiều trẻ bị ho gà, có trẻ mắc bệnh khi mới 5 tuần tuổi. Trẻ ho gà có biểu hiện như thế nào? Cách phát hiện sớm ho gà, phân biệt ho gà và ho thông thường ra sao? Báo cáo của Trung tâm Kiểm soát bệnh tật (CDC) Hà Nội cho biết, trong 3 tuần liên tiếp (từ ngày 16/2 đến 8/3/2024), trên địa bàn thành phố đã ghi nhận 3-6 ca ho gà/tuần. Từ đầu năm 2024 đến nay, thành phố đã có 15 trường hợp mắc ho gà, trong khi cả năm 2023 chỉ có 1 ca và năm 2022 không có ca bệnh. Điều đáng nói, bệnh chủ yếu ở trẻ nhỏ chưa đến tuổi tiêm chủng vaccine hoặc chưa được tiêm đầy đủ.

Ho gà dễ lây không?

- Ho gà là một bệnh nhiễm khuẩn cấp tính đường hô hấp do vi khuẩn *Bordetella pertussis* gây nên, bệnh thường xảy ra ở trẻ nhỏ dưới 5 tuổi. Ho gà lây lan cao hơn cả cảm cúm, một người có thể lây cho 12-17 người. Trẻ em chưa được tiêm chủng vaccine ho gà đầy đủ là đối tượng có nguy cơ cao nhất bị nhiễm bệnh và thường biểu hiện bệnh lý nặng.

- Phương thức lây truyền của bệnh ho gà là do tiếp xúc trực tiếp qua đường hô hấp có các dịch tiết từ niêm mạc mũi họng bệnh nhân khi ho, hắt hơi. Tính lây truyền rất cao ngay sau khi phơi nhiễm với giọt nước miếng của bệnh nhân, có thể lây cho 12-17 người, nhất là với những người sinh hoạt trong cùng một không gian khép kín lâu dài như gia đình, trường học,... Biểu hiện của bệnh ho gà Khi mắc bệnh ho gà thì các biểu hiện tiến triển khác nhau qua những giai đoạn của bệnh:

+ *Giai đoạn ủ bệnh*: Bệnh kéo dài từ 6-20 ngày (trung bình khoảng 9-10 ngày), ở thời kỳ này chưa có triệu chứng gì. - *Giai đoạn lây nhiễm*: Bệnh lây nhiễm mạnh nhất trong thời gian 2 tuần đầu kể từ khi khởi phát bệnh và có thể kéo dài hơn 3 tuần nếu không được điều trị. Sau 5 ngày điều trị kháng sinh phù hợp, bệnh nhân có thể không gây lây nhiễm.

+ *Giai đoạn viêm long đường hô hấp*: Bệnh kéo dài khoảng 1-2 tuần, xuất hiện triệu chứng giống như viêm đường hô hấp: sốt nhẹ, chảy nước mũi, ho

húng hắng, hắt hơi, cuối giai đoạn này ho nặng thành cơn.

+ *Giai đoạn khởi phát:* Bệnh kéo dài từ 1-6 tuần, có trường hợp đặc biệt kéo dài trên 10 tuần với các biểu hiện cơn ho điển hình như: ho rũ rượi thành từng cơn, mỗi cơn ho từ 15-20 tiếng ho liên tiếp, càng về sau càng yếu và giảm dần. Những cơn ho xuất hiện nhiều làm trẻ yếu dần, có thể ngừng thở do thiếu oxy, mặt tím tái, mặt đỏ, tĩnh mạch cổ nổi, chảy nước mắt, nước mũi. Thở rít vào xuất hiện cuối mỗi cơn ho hoặc xen kẽ sau mỗi tiếng ho, tiếng rít nghe như tiếng gà. Trẻ dưới 6 tháng tuổi có thể không nghe thấy tiếng rít trong cơn ho. Kết thúc cơn ho bằng việc khạc đờm trắng, màu trong, dính. Trong đờm có vi khuẩn ho gà, đây cũng là một nguồn lây bệnh. Trong khoảng 2 tuần đầu của giai đoạn này, tần suất các cơn ho khoảng 15 cơn/ngày, sau đó giảm dần, bệnh có thể kéo dài trên 3 tuần nếu không được điều trị.

+ *Giai đoạn phục hồi:* Cơn ho ít dần, bệnh nhân hạ sốt, tuy nhiên sau đó nhiều tháng, ho có thể tái phát lại gây viêm phổi. Biểu hiện bệnh ở người lớn và trẻ vị thành niên thường nhẹ, ít gặp cơn ho điển hình hoặc là không có triệu chứng, thường khỏi sau 7 ngày.

Biến chứng của ho gà, phân biệt ho gà và ho:

Thường ho gà nếu không được điều trị kịp thời có thể gây ra biến chứng viêm phổi. Đây là nguyên nhân tử vong thường gặp nhất. Ngoài ra các biến chứng thường gặp khác là: Biến chứng thần kinh và một số cơ quan khác của trẻ như: viêm phế quản, ngừng thở, sa trực tràng, thoát vị trực tràng, vỡ phế nang, tràn khí trung thất, tràn khí màng phổi và viêm não.

Nếu trẻ mắc ho thì phân biệt ho gà và ho thông thường thế nào?

Đối với trẻ ho do cảm lạnh có nguyên nhân phổ biến nhất bởi nhiễm trùng đường hô hấp trên thì thường bắt đầu với các triệu chứng cảm lạnh, chảy mũi, ngạt mũi và ho. Đối với trẻ mắc ho gà, các biểu hiện điển hình là trẻ ho rũ rượi, ho từng cơn, mỗi cơn từ 15-20 tiếng ho liên tiếp, càng về sau càng yếu và giảm dần. Ở trẻ, những cơn ho xuất hiện nhiều làm trẻ yếu dần như ngừng thở do thiếu oxy, mặt tím tái, mặt đỏ, tĩnh mạch cổ nổi, chảy nước mắt nước mũi.

Ho gà là một bệnh lý nguy hiểm, có khả năng lây lan nhanh chóng. Do đó, phụ huynh cần chủ động thực hiện các biện pháp phòng ngừa bệnh cho trẻ, đặc biệt là tiêm phòng vaccine theo khuyến cáo của Bộ Y tế.

Khi nghi ngờ mắc bệnh ho gà hoặc có bất kỳ dấu hiệu nào của bệnh, trẻ cần được đưa đến bệnh viện để được thăm khám, xác định căn nguyên và hỗ trợ điều trị sớm. Tiêm phòng vaccine đầy đủ theo lịch tiêm chủng là một phương pháp phòng bệnh ho gà hiệu quả nhất. Ngoài ra, để phòng bệnh cần vệ sinh phòng bệnh: nhà ở, nhà trẻ, lớp học... phải thông thoáng, sạch sẽ và có đủ ánh sáng. Tại nơi có ổ dịch ho gà cũ cần tăng cường giám sát, phát hiện sớm các trường hợp bệnh có cơn ho gà điển hình, nhất là đến khoảng thời gian chu kỳ của bệnh dịch ở địa phương.

Thực hiện chăm sóc trẻ mắc ho gà đúng cách. Cách ly trẻ với những người bị ho gà trong thời gian ít nhất 4 tuần kể từ khi có cơn ho điển hình. Những trường hợp mắc bệnh ho gà nhẹ có thể cách ly, theo dõi, điều trị tại nhà dưới sự giám sát của cán bộ y tế xã, phường. Những trường hợp mắc bệnh ho gà nặng, bị bội nhiễm và có biến chứng cần được cách ly, điều trị tại trạm y tế xã hoặc bệnh viện. Thường xuyên rửa tay sạch bằng xà phòng, che miệng lại khi ho hoặc hắt hơi, giữ gìn vệ sinh thân thể, mũi, họng cho trẻ mỗi ngày. Luôn đảm bảo nhà ở, nhà trẻ, lớp học thông thoáng, sạch sẽ và có đủ ánh sáng mặt trời. Vệ sinh những đồ vật tiếp xúc hằng ngày bằng dung dịch vô khuẩn.

Khi nào cần đưa trẻ đi khám ngay?

Khi trẻ ho có kèm 1 trong các dấu hiệu sau: Trẻ có nhiều cơn ho, trong cơn ho có đờ hoặc tím mặt, thời gian mỗi cơn ho kéo dài; Ăn kém, nôn chớ nhiều; Ngủ ít; Thở nhanh/ khó thở.

Nguồn: SK&ĐS